

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรม มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรอยู่ถึง ๔,๔๓๐,๑๘๗ ครัวเรือน^๑ และมีการเลี้ยงสัตว์ โดยมีจำนวนกระบือ ๕,๖๕๐,๗๕๔ ตัว โค ๓,๕๓๘,๒๒๑ ตัว และมีสุกร ๓,๐๒๐,๕๐๕ ตัว^๒ ในการเลี้ยงสัตว์นี้ ชาวบ้านมักจะทำคอกเลี้ยงไว้ในทุ่งบ้าน หรือในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดปัญหาทางคานอนามัยอันเนื่องมาจากกลิ่นและมูลสัตว์ ทางกองสุขาภิบาลกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข จึงได้หาวิธีที่จะกำจัดมูลสัตว์ดังกล่าวให้หมดไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการสุขาภิบาล และให้มีผลพลอยได้จากการกำจัดนี้ นั่นคือการนำเอามูลสัตว์ไปหมักในบ่อโดยระบบไม่ใช้ออกซิเจน (Anaerobic Composting) และปล่อยให้เชื้อแบคทีเรียชนิดหนึ่งซึ่งเรียกว่า มีเรน ฟอร่มมิง

^๑ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร, เอกสารเศรษฐกิจการเกษตรประเภทวางแผนพัฒนาการเกษตร เลขที่ ๕๔ (๕) (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ๒๕๒๔), หน้า ๒๘.

^๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ศูนย์การเกษตร, สถิติการเกษตรของไทย ฉบับย่อ ปีเพาะปลูก ๒๕๒๓/๒๔ เอกสารสถิติการเกษตร เลขที่ ๑๔๕ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทางด่วนจำกัดเหินเจริญพาณิชย์, ๒๕๒๔), หน้า ๓๘.

แบคทีเรีย (Methane Forming Bacteria) เป็นตัวย่อย จากปฏิกิริยาการ
ย่อยของเชื้อแบคทีเรียดังกล่าวจะทำให้เกิดแก๊สติดไฟ (Methane Gas)
ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นวัสดุพลังงานสำหรับการหุงต้ม ให้แสงสว่าง และ
อุตสาหกรรมได้ ๑

แก๊สติดไฟนี้มีชื่อเรียกโดยทั่วไปว่า "แก๊สชีวภาพ" หรือ แก๊ส
ธรรมชาติ" หรือ "แก๊สมูลสัตว์" ส่วนบ่อที่หมักให้เกิดแก๊สนั้นเรียกว่า "บ่อผลิต
แก๊สชีวภาพ" หรือ "บ่อแก๊สชีวภาพ" หรือ "เตาแก๊สมูลสัตว์" ซึ่งบางแห่งเรียก
ว่า "เตาเศรษฐกิจ"

รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการผลิตแก๊สจาก
มูลสัตว์ดังกล่าวจึงได้ให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตแก๊สชีวภาพจากนัก
วิชาการสู่นักปฏิบัติและได้ดำเนินการมาเป็นเวลานานกว่า ๑๐ ปีแล้ว ๒ โดยมีหน่วย
งานต่าง ๆ ของรัฐบาลเป็นผู้ทำหน้าที่เผยแพร่ หน่วยงานเหล่านี้ได้แก่ กอง
สุขาภิบาล กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์, กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย, และสำนักงาน
พลังงานแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน แต่ละหน่วย
งานนี้ทำงานประสานกันนับตั้งแต่การเสาะแสวงหาพลังงาน การออกแบบและ

๑ กระทรวงสาธารณสุข, กรมอนามัย, " การผลิตและการใช้แก๊ส
ธรรมชาติ" (อค์สำเนา), หน้า ๑.

๒ สำนักงานพลังงานแห่งชาติ, กองวิชาการ, ฝ่ายออกแบบและค้นคว้า,
คู่มือปฏิบัติการผลิตกาซชีวภาพและการดำเนินงานบำรุงรักษาบ่อกาซชีวภาพเพื่อใช้
เป็นพลังงานทดแทน (เอกสารวิชาการ ผ.อ. : หมายเลข ๑/๒๕๖๑),
(อค์สำเนา), หน้า ๑.

คนกว่า การพิจารณาเลือกใช้วัสดุเพื่อใช้จากการเกษตรและการทำปุ๋ย การกำจัด
แหล่งเพาะเชื้อโรคและการส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

จากการสำรวจจำนวนเตาแก๊สมูลสัตว์ทั่วประเทศของกองสุขาภิบาล
ของกองสุขาภิบาล กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้สำรวจถึงวันที่ ๓๐
กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยสำรวจจากศูนย์สุขาภิบาลทั่วประเทศที่มีอยู่ทั้งหมด ๘
เขตนับว่ามีเตาแก๊สมูลสัตว์รวมทั้งสิ้น ๗๘๘ แห่ง เขตที่มีเตาแก๊สมูลสัตว์มาก
ที่สุดคือศูนย์สุขาภิบาลเขต ๗ ราชบุรี มี ๑๓๕ แห่ง เฉพาะจังหวัดนครปฐมซึ่งรวม
อยู่ในเขตที่มีเตาแก๊สมูลสัตว์เป็นจำนวนมากที่สุดถึง ๗๘ แห่ง ยังใช้การได้ ๗๓
แห่ง ขำรุด ๓ แห่ง และหมกสภาพ ๒ แห่ง ๒ นับว่าเป็นจังหวัดที่มีเตาแก๊สมูลสัตว์
เป็นจำนวนมากที่สุดของประเทศ

การที่จังหวัดนครปฐมมีจำนวนเตาแก๊สมูลสัตว์มากที่สุดก็นับเป็น
เพราะนโยบายของทางจังหวัดเองที่ส่งเสริมให้ชาวบ้านสร้างเตาแก๊สมูลสัตว์ขึ้น
ใช้ในการหุงต้มอาหารและอื่น ๆ ภายในครอบครัวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ก. ขจัดการขาดแคลนแก๊สและเชื้อเพลิง
- ข. ประหยัดค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว

๑ สัมภาษณ์ ปราบการ บุญช่วยดี, วิศวกร ๖ กองวิชาการ สำนักงาน
พลังงานแห่งชาติ, ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๕.

๒ กรมอนามัย, "จำนวนบ่อผลิตแก๊สชีวภาพทั่วประเทศ", (อัครสำเนา),
หน้า ๒.

๓ ว่า เกออสามพราน, "กำลังอำเภอสามพราน ที่ ๘๖/๒๕๒๓" และ
"โครงการเตาแก๊สมูลสัตว์ ตำบลทาชาม", (อัครสำเนา), หน้า ๑.

ก. ทำให้เกิดความสละสลวยในการใช้แกสเช่นเดียวกับแกสที่
ซื้อขายภายในห้องตลาดโดยไม่วางก้านิ่งถึงปัญหาแกสขาดตลาด

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทางจังหวัดนครปฐมจึงได้ตั้งเป็นโครงการเอกชน
ประสงค์และได้เริ่มทดลองเผยแพร่ในห้องที่ตำบลท่าข้าม อำเภอสามพรานก่อน
เรียกว่า "โครงการส่งเสริมการทำเตาแกสจากมูลสัตว์" หรือ "โครงการเตาแกส
ตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม" โดยเริ่มดำเนินการเมื่อประมาณ
กันปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ทางอำเภอสามพรานได้ส่งเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนออกชี้แจงให้
คำแนะนำแก่ชาวบ้าน แต่ในเวลานั้นชาวบ้านกำลังประสบกับปัญหาราคาหมู
เป็นค่า ส่วนอาหารสัตว์มีราคาสูง ผู้เลี้ยงจึงอยู่ในภาวะขาดทุน เศรษฐกิจตกต่ำ
โครงการนี้จึงไม่ได้รับความสำคัญและความสนใจจากชาวบ้านเท่าที่ควร เนื่องจาก
การลงทุนสร้างเตาแกสมูลสัตว์ครั้งแรกต้องใช้ต้นทุนสูง เมื่อประสบปัญหาเช่นนี้จึง
เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการ ทำให้การดำเนินงานส่งเสริมเผยแพร่
หยุดชะงักไปชั่วคราว ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ราคาหมูเป็นสูงขึ้น ประกอบกับเป็นช่วง
ระยะเวลาที่ประสบกับวิกฤตการณ์น้ำมันแพง แกสที่มียาตามห้องตลาด เกิดขาดแคลน
และมีราคาสูงมาก ชาวบ้านจึงหันมาให้ความสนใจกับโครงการสร้างเตาแกสจาก
มูลสัตว์ โดยในปีเดียวกันนั้นมีจำนวนครัวเรือนที่สร้างและใช้เตาแกสมูลสัตว์ ๒๔
ครัวเรือน ๒

สำหรับวิธีการเผยแพร่แนะนำให้ชาวบ้านใครรู้จักเตาแกสมูลสัตว์นั้น ๓
ได้ใช้วิธีบอกปากทางบุคคล หรือใช้บุคคลเป็นสื่อ เช่น บอกงานครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

๑ สัมภาษณ์ ธงาพร หล่อตระกูล, พัฒนาการตำบลท่าข้าม, ๘ สิงหาคม ๒๕๒๓.

๒ อำเภอสามพราน, "โครงการส่งเสริมการทำเตาแกสจากมูลสัตว์",
(อัครสำเนา), หน้า ๑ - ๓.

๓ สัมภาษณ์ ธงาพร หล่อตระกูล, พัฒนาการตำบลท่าข้าม, ๘ สิงหาคม

พระและบาทหลวง เมื่อทราบข่าวร้ายก็ทราบเรื่องและมีความสนใจก็ให้ติดต่อ
โดยตรงกับพัฒนากรตำบล พัฒนากรตำบลจะไล่ล่าแนะนำและพาไปชมเตาแก๊สมูลสัตว์
ของเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้ที่สุด

นอกจากนี้เมื่อประมาณปลายปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ยังได้มีการจัดอบรมเรื่อง
เตาแก๊สมูลสัตว์ให้เกษตรกรบ้านในตำบลท่าข้ามควย ๑ ครั้ง โดยได้รับความร่วมมือ
จากเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข พร้อมทั้งมีการคิดแผนประกาศเชิญชวนและแจก
เอกสารของทางกระทรวงอีกด้วย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานเผยแพร่ของโครงการเตาแก๊สมูลสัตว์
โดยมุ่งใจบุคคลเป็นหลักในการเผยแพร่ข่าวสารเตาแก๊สมูลสัตว์ จนในขณะนี้มีชาวบ้านที่
ก่อสร้างเตาแก๊สมูลสัตว์ไว้ใช้ถึง ๕๐ ครัวเรือนแล้ว ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่น่าพอใจ
เพราะการก่อสร้างเตาแก๊สมูลสัตว์จะเสียค่าใช้จ่ายในอัตราที่ค่อนข้างสูงคือประมาณ
๔,๐๐๐ บาทขึ้นไป

ปัญหาที่น่าสนใจของเรื่องนี้ควรแก่การศึกษาในคานส์สื่อสารมวลชน
ก็คือการศึกษาชาวชาวบ้านที่สร้างเตาแก๊สมูลสัตว์ขึ้นในนั้นใครทราบข่าวสารเรื่อง
เตาแก๊สมูลสัตว์จากสื่อชนิดใดบ้าง และสื่อชนิดไหนมีอิทธิพลสูงใจมากที่สุด ในขณะที่
เกี่ยวข้องกันจะสำรวจชาวบ้านที่ไม่ได้สร้างเตาแก๊สมูลสัตว์ไว้ใช้ทราบข่าวสาร
เรื่องเดียวกันนี้จากสื่อใดอย่างไร และนอกจากสื่อต่าง ๆ แล้วยังจะมีปัจจัยอื่น
อีกหรือไม่ที่มีผลต่อการสร้างหรือไม่สร้างเตาแก๊สมูลสัตว์ของชาวบ้าน ทั้งนี้เพื่อ
จะโคทราบถึงการ เปิดรับข่าวสารและการยอมรับนวัตกรรมเตาแก๊สมูลสัตว์ของ
ชาวบ้านนั่นเอง

๑ อ่าเภอสามพราน, ตำบลท่าข้าม, สถานีอนามัย, "แบบฟอร์มรายงาน
การสร้างถึงสุขภาพและบอกเลิกแก๊สชีวภาพ (ผลงานถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๕)",
(พิมพ์ตก), หน้า ๑ - ๓.

๒ สัมภาษณ์ เลื่อน เอื้อนรังษี, ปลัดอ่าเภอสามพราน, ๓ สิงหาคม ๒๕๒๓.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อสำรวจข้อดีที่เป็นแหล่งข่าวสาร เตาแกสมูลสัตว์ของชาวบ้าน
๒. เพื่อทราบความสัมพันธ์ของการยอมรับเตาแกสมูลสัตว์กับการเปิดรับข่าวสารเตาแกสมูลสัตว์จากสื่อเอกสารข้อความ สื่อแผนภาพโฆษณา การอบรม และสื่อบุคคล ตลอดจนความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ การมีตำแหน่งในหมู่บ้าน และการมีลักษณะสากลหรือลักษณะระหว่างท้องถิ่นของชาวบ้าน
๓. เพื่อทราบความแตกต่างระหว่างบทบาทของสื่อบุคคล สื่อเอกสารข้อความ สื่อแผนภาพโฆษณา และการอบรมที่มีผลต่อการตัดสินใจยอมรับเตาแกสมูลสัตว์ของชาวบ้าน

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ศึกษาเฉพาะชาวบ้านที่มีเตาแกสมูลสัตว์และชาวบ้านที่ยังไม่มีเตาแกสมูลสัตว์ของชาวบ้านในตำบลทาชาม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยศึกษาจากชาวบ้านที่เป็นหัวหน้าครอบครัว
๒. ศึกษาการยอมรับเตาแกสมูลสัตว์ของชาวบ้านในโครงการเตาแกสมูลสัตว์ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๕

สมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย

๑. การเปิดรับข่าวสารเตาแกสมูลสัตว์จากสื่อเอกสารข้อความมีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแกสมูลสัตว์ของชาวบ้าน
๒. การเปิดรับข่าวสารเตาแกสมูลสัตว์จากสื่อแผนภาพโฆษณามีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแกสมูลสัตว์ของชาวบ้าน
๓. การเปิดรับข่าวสารเตาแกสมูลสัตว์จากการอบรมเรื่องเตาแกสมูลสัตว์มีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแกสมูลสัตว์ของชาวบ้าน

- ๔. การเปิดรับข่าวสาร เถาแกสมูลสัตว์จากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับ เถาแกสมูลสัตว์ของชาวบ้าน
- ๕. สื่อบุคคลมีบทบาทต่อการตัดสินใจยอมรับ เถาแกสมูลสัตว์ของชาวบ้านมากกว่าต่อเอกสารข้อความ สื่อแผนภาพโฆษณา การอบรมและสื่ออื่น
- ๖. ทัศนคติที่มีต่อความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับ เถาแกสมูลสัตว์ของชาวบ้าน
- ๗. ทัศนคติที่มีต่อความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับ เถาแกสมูลสัตว์ของชาวบ้าน
- ๘. การมีตำแหน่งในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับ เถาแกสมูลสัตว์ของชาวบ้าน
- ๙. การมีลักษณะสาถนหรือลักษณะระหว่างท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับ เถาแกสมูลสัตว์ของชาวบ้าน

นิยามศัพท์

การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ความเคยหรือความบ่อยครั้งในการรับข่าวสารจากสื่อเอกสารเผยแพร่ จากการอบรม และจากสื่อบุคคล

การยอมรับ หมายถึง การที่ชาวบ้านมีเถาแกสมูลสัตว์ไว้ในครัวเรือน

เถาแกสมูลสัตว์ หมายถึง อุปกรณ์สำหรับหมักมูลสัตว์หรือเศษวัสดุพืช เพื่อให้เกิดธาตุธรรมชาติแล้วนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิง

สื่อเอกสารข้อความ หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ทำขึ้นเพื่อบรรจุข้อมูลเรื่อง เถาแกสมูลสัตว์ และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเถาแกสมูลสัตว์ มีลักษณะเป็นแผนพิมพ์เอกสารความเรียง มีวัตถุประสงค์สำหรับเผยแพร่ข้อมูลโดยการแจกจ่ายให้ชาวบ้านในฐานะเป็นข่าวสารได้ทราบ

สื่อแผนภาพโฆษณา หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ทำขึ้นเพื่อบรรจุข้อมูล เรื่องเตาแก๊สมูลสัตว์และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเตาแก๊สมูลสัตว์ มีลักษณะเป็นภาพและข้อความประกอบเผยแพร่สู่ชาวบ้านในฐานะเป็นผู้รับสารโดยการศึกษาประกาศิตให้เห็น

สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่ให้ความสารเกี่ยวกับเตาแก๊สมูลสัตว์โดยการพูด โลกแก เจาหนาที่ ญาติ เพื่อนบ้าน เพื่อนบ้านที่มเตาแก๊สมูลสัตว์ เพื่อนร่วมงาน ครู พระ บาทหลวง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และอื่น ๆ

สื่ออื่น หมายถึง สื่ออื่นนอกเหนือจากสื่อเอกสารข้อความ สื่อแผนภาพโฆษณา การอบรม และสื่อบุคคล (อันเป็นสื่อที่โครงการเตาแก๊สมูลสัตว์ใช้เผยแพร่เรื่องเตาแก๊สมูลสัตว์) สื่ออื่นเหล่านี้โลกแก บอสาธิต หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น สื่อเหล่านี้โลกแกเผยแพร่เรื่องเตาแก๊สมูลสัตว์จากภายนอกเขตโครงการ

เจาหนาที่ หมายถึง ข้าราชการที่มหน้าที่เผยแพร่เตาแก๊สมูลสัตว์ เช่น พัฒนาการจังหวัด พัฒนาการอำเภอ พัฒนาการตำบล เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล เจาหนาที่สาธารณสุข และเจาหนาที่จากการพลังงานแห่งชาติ เป็นต้น

การมีตำแหน่งในหมู่บ้าน หมายถึง การไ้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการประจำหมู่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ประธานสหกรณ์ ประธานกรรมการงานกุศล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน รองประธาน เทรญฎีกของสหกรณ์ เป็นต้น

การมีลักษณะสากลหรือลักษณะระหว่างท้องถิ่น หมายถึง ความบ่อยครั้งในการเดินทางออกจากถิ่นที่อยู่ของชาวบ้าน ในที่นี้คือการเดินทางออกจากตำบลทาชาม อำเภอสามพรานไปยังอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดนครปฐม หรือไปจังหวัดอื่น ๆ รวมทั้งกรุงเทพมหานคร

ระดับการศึกษา หมายถึง จำนวนปีการศึกษาที่ได้รับการศึกษาตามระบบโรงเรียน

ระดับรายได้ หมายถึง จำนวนเงินรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อ ๑ เดือน ขอจำกัดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างของชาวบ้านตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ตามโครงการเตาแก๊สมูลสัตว์ของทางตำบลเท่านั้น ผลของงานวิจัยไม่อาจสรุปไปยังโครงการเตาแก๊สมูลสัตว์อื่นใด นอกจากนั้นก็ยังเป็นการศึกษาเฉพาะในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๒๕ เท่านั้น และอาจมีปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ในฐานนวัตกรรมของชาวบ้านอยู่อีก ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นเพียงแนวทางสำหรับโครงการอื่นเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑. การรวบรวมข้อมูลทางด้านการเผยแพร่ข่าวสาร เตาแก๊สมูลสัตว์ของโครงการเตาแก๊สมูลสัตว์ในเขตตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อไปสำหรับ "โครงการเตาแก๊สมูลสัตว์" ของจังหวัดนครปฐม เพราะยังไม่เคยมีการวิจัยกันมาก่อน
๒. การวิจัยนี้ทำให้ได้ทราบอุปสรรคและช่องทางที่ก่อบริเวณทางด้านการเผยแพร่ข่าวสารของโครงการส่วนหนึ่ง
๓. การวิจัยนี้ทำให้ได้ทราบผลเกี่ยวของของคุณสมบัติพื้นฐานของเกษตรกรอันได้แก่ระดับการศึกษา ระดับรายได้ การมีตำแหน่งในหมู่บ้านและการมีลักษณะระหว่างท้องถิ่นที่มีต่อการยอมรับนวัตกรรมซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการวางแผนพัฒนาในเขตโครงการและเขตอื่น ๆ ได้
๔. ข้อมูลของการวิจัยสามารถนำไปสนับสนุนงานพัฒนาท้องถิ่นของรัฐบาลได้
๕. ผลของการศึกษาเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะทางด้านสื่อสารพัฒนาการ